

slag falder Tanken jo ikke saadan til Jorden af sig selv; her bliver det først, efter at Kommunerne have votet Forsøget og maaske maattet ofre til Jingen Nytte mange Tusinde Kroner, som Kommunerne have rigtig god Brug for blandt andet til de humane Opgaver, som man maa haabe, at Kommunerne i steds stigende Grad kunne løse til fulde. Jeg finder derfor, at naar Præstegaardsjorden skal udstykkes — hvad jeg vedblivende synes er en meget rimelig og god Tanke —, da bør man ikke gaa den Vej at lade Kommunerne ved *Tvang* paa tage sig en saadan Opgave, og endnu mindre mener jeg, at der er nogen som helst Anledning til at *paatvinge* Kommunerne Forsøget med Kommunefæste, et Forsøg, som jeg i øvrigt slet ikke har det mindste imod bliver gjort, blot det gøres ad *Fri-villighedens* Vej.

Pedersen-Nyskov: Efter de Udtalelser, jeg nu har hørt af den højtærede Indenrigsminister, er det kun ganske faa Bemærkninger, jeg skal tilføje. Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne udtalte, at Lovforslaget var let overskueligt, og deri har han jo ganske Ret. Det gaar jo, som det er udtalt baade af den ærede Ordfører og Indenrigsministeren ud paa, at Kommunerne skulle overtage Præstegaardsjorderne og bortfæste dem. At de skulle overtage Præstegaardsjorderne, som det hedder i Lovforslaget, mod fuld Erstatning, altsaa give den fulde Pris derfor, mente den ærede Ordfører for Forslagsstillerne godt kunde gaa, thi naar disse Jorder skulde overtages under Hensyn til det Nettoudbytte, de give, vilde man i Regelen kunne overtage dem for en forholdsvis billig Pris. Men naar man skal tage Hensyn til det Nettoudbytte, de give, vilde Kommunerne jo komme til at overtage disse Ejendomme til højst forskellige Priser. Der er Præster, som af forskellige Hensyn, Hensyn til deres gamle Forpagtere osv., lade dem sidde ved Forpagtingen til en meget billig Pris. Der er ogsaa Præster — og det er ikke saa faa, navnlig i vor Tid —, som søge at faa det mest mulige ud af Præstegaardsjorden, og der er mangen en Præstegaardsforpagter, der svarer det fulde Udbytte, saa meget som det overhovedet er muligt at bringe ud af saadan Jord. Jeg tror derfor, at Prisen vil blive ret forskellig.

Naar der henvises til det Lovforslag, som tidligere er fremsat af de samme Forslagsstillere, vil der jo efter dette kunne ydes Laan til 3 pCt. til dem, som overtage

dette Fæste, men jeg tror, at det i dette Forslag maa blive en ren Skueret. Thi naar Kommunerne skulle overtage Jorden og give fuld Erstatning derfor, vil det jo ikke være muligt for dem, som skulle laane Penge til 4—5 pCt., at udlaane til 3 pCt. De have jo efter dette Lovforslag heller ikke nogen Forpligtelse dertil, og de ville ikke kunne gøre det, saa det vil være uden al praktisk Betydning.

Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne udtalte, at vi netop havde Trang til Ejendomme af det Areal, som er nævnt her i Lovforslaget, fra 6—16 Tdr. Land. Jeg tror, den ærede Ordfører har Ret deri. Det er ogsaa min Erfaring og min Overbevisning, at der virkelig er Trang til, at vi kunne faa nogle Ejendomme paa den Størrelse: fra 6—16 Tdr. Land Middeljord, efter som de Mennesker, der ønske at komme i Besiddelse af de Ejendomme, have Penge til det. Men det ville vi jo netop opnaa ved det Lovforslag, som nylig er vedtaget her i Tinget og ogsaa i det andet Ting, ganske vist med Ændringer, om Udlaan af Statslaanefonden. Efter dette vil der jo netop blive givet Lejlighed til at faa en Del af den Slags Ejendomme oprettede, og jeg antager ogsaa, at det vil blive Følgen af det Lovforslag.

Jeg frygter i det hele taget for, at hvis man vedtog et Forslag som dette, vilde adskillige Kommuner komme til at ligge inde med en Del af den Jord, som de overtog. Det hedder ganske vist i § 9, at naar alt angaaende Overdragelse og Udstykning er ordnet, bortfæster Kommunen Parcellerne, men jeg er slet ikke sikker paa, at det gaar saa let med at bortfæste disse Parceller. Man kan jo ikke, som Godsejerne kunde i gamle Dage, tvinge Folk til at overtage disse Ejendomme. Ganske vist siger den ærede Ordfører for Forslagsstillerne, at der er tilstrækkelig Efterspørgsel efter Fæste paa den Slags Ejendomme, og det kan jo ogsaa nok være, naar de kunne faas for en billig Pris, men hvis Kommunerne ikke skulle lide betydelige Tab paa disse Jorder, som de skulle give fuld Erstatning for, ville de komme til at bortfæste dem til ganske anderledes Priser end dem, som Fæstere nu kende rundt omkring i Landet. Jeg frygter derfor for, at der ikke vil melde sig et tilstrækkeligt Antal Fæstere uden paa Betingelser, som ville volde Kommunerne betydelige Tab. Jeg tror ikke, man tør byde Kommunerne et Lovforslag som det her foreliggende, og jeg kan derfor ikke anbefale Forslaget, selv